

俄语课本

第二册

(上)

北京

俄 語 課 本

第 二 册

(上)

北京俄語學院
哈爾濱外國語學院 合 編
上海外國語學院

俄 語 課 本

第二冊（上）

北京俄語學院
哈爾濱外國語學院 合編
上海外國語學院

北京俄語學院出版科出版

北京俄語學院印刷廠印刷

北京新華書店發行

1958年11月第一版 1958年11月第一次印刷

開本787×1092公厘 $\frac{1}{18}$ 印張 14 $\frac{6}{18}$

印數1—5500冊 定價1.40元

目錄 Оглавление

第二十七課	Урок 27	1
語法	Грамматика:	
	Ⅰ. 數詞 Ⅱ. 基數詞與名詞連用 Ⅲ. 不定量基數詞 Ⅳ. 基數詞和名詞構成的詞組表示的主語 Ⅴ. 數詞的 變格	
詞彙	Лексика: Институт иностранных языков.	
語音	Фонетика:	
	Ⅰ. 音組 тц, дц 的發音 Ⅱ. 數詞和名詞詞組的讀法 復習: 硬軟輔音 л 的發音	
補充讀物	Дополнительный текст: Суворов.	
第二十八課	Урок 28	28
語法	Грамматика:	
	Ⅰ. 基數詞表 (10—1,000,000) Ⅱ. 日期的表示法 Ⅲ. 時刻 (鐘點) 的表示法	
詞彙	Лексика: Моя биография.	
語音	Фонетика: 復習: 1. 音組 ый, ой, ий 的發音 2. 硬軟輔音 в 的發音 3. 輔音 с-ш 的發音	
補充讀物	Дополнительный текст: Учёный, поэт, борец за мир.	
第二十九課	Урок 29	52
語法	Грамматика:	
	Ⅰ. 名詞第三格的基本意義 Ⅱ. 名詞第三格的形式 Ⅲ. 帶前置詞 к, по 的名詞第三格 Ⅳ. 與某些不及 物動詞連用的名詞第三格	
詞彙	Лексика: На почте.	
語音	Фонетика:	
	復習: 1. 輔音 т' — ч 的發音 2. 輔音連綴的發音 3. 前置詞 (к, по) 和后面詞的連讀	

	补充讀物	Дополнительный текст: Поездка в театр.	
第三十課	Урок 30	... ..	70
	語法	Грамматика:	
		I. 人稱代詞(不帶前置詞與帶前置詞)的第三格 II. 年齡表示法 III. 形容詞與物主代詞的第三格	
	詞彙	Лексика: В новой квартире.	
	語音	Фонетика:	
		I. 重讀元音 и 和 э 的發音 II. 輔音 м 和音組 му 的發音 复習: 1. 硬軟輔音 н 的發音 2. 陳述句和疑問句的語調	
	补充讀物	Дополнительный текст: Два брата.	
第三十一課	Урок 31	... ..	88
	語法	Грамматика:	
		I. 與 надо, нужно, можно, нельзя, трудно, легко 連用的第三格 II. 反身代詞 себя 和限定代詞 сам	
	詞彙	Лексика: У врача.	
	語音	Фонетика:	
		复習: 1. 輔音 л — р 的發音 2. 輔音連綴的發音 3. 名詞變格和動詞變位中的可移動重音	
	补充讀物	Дополнительный текст: Жёлтый аист.	
第三十二課	Урок 32	... ..	104
	語法	Грамматика:	
		I. 复合句 II. 並列复合句 III. 主从复合句 IV. 連接詞與关聯詞 V. 从屬句的種類 补語从屬句	
	詞彙	Лексика: Роща дружбы.	
	語音	Фонетика:	
		I. 並列复合句的語調 II. 主从复合句的語調 (1) 复習: 輔音 ш'ч, ш' (щ), ш, ж 的發音	
	补充讀物	Дополнительный текст: I. Сказка II. Радик Юркин III. Художник.	
第三十三課	Урок 33	... ..	132
	語法	Грамматика:	

I. 名詞第五格的基本意义 II. 名詞第五格的形式 III. 帶前置詞 с, за, над, под, перед, между 的名詞第五格 IV. 人稱代詞(不帶前置詞和帶前置詞)的第五格

詞彙 Лексика: Родное село.

語音 Фонетика:

元音 о—у 的發音 復習: 2. 前置詞 (под, над, перед) 和后面詞的連讀。 2. 列舉語調

補充讀物 Дополнительный текст: I. Родина. II. На Волге.

第三十四課 Урок 34 156

語法 Грамматика:

I. 與某些不及物動詞連用的名詞第五格 II. 作為謂語組成部分的名詞第五格 III. 形容詞和物主代詞第五格

詞彙 Лексика: Михаил Васильевич Ломоносов.

語音 Фонетика:

復習: 1. 元音 ы 的發音 2. 硬軟輔音 л 的發音 3. 輔音連綴的發音

補充讀物 Дополнительный текст: Тянь Гуй-ин.

第三十五課 Урок 35 176

語法 Грамматика:

I. 以 -мя 接尾的名詞的變格法 II. 复合詞 III. 簡稱

詞彙 Лексика: СССР—страна социализма.

語音 Фонетика:

復習: 1. 輔音 з—ж 的發音 2. 清輔音在詞末的發音 3. 詞組的讀法

補充讀物 Дополнительный текст: I. Канал Москва - Волга. II. Песня о родине.

第三十六課 Урок 36 200

語法 Грамматика:

I. 双主要成分句和單主要成分句 II. 主格句

詞彙 Лексика: Московское метро.

語音 Фонетика:

軟輔音 к', г', х' 的發音 復習: 輔音連綴的發音

補充讀物 Дополнительный текст: Народная учительница.

第三十七課 Урок 37 214

語法 Грамматика:

I. 不定人稱句 II. 人稱動詞和無人稱動詞 III. 無人稱句

詞彙 Лексика: Дневник студента.

語音 Фонетика:

復習: 1. 軟輔音 т' 和 ч 的發音 2. 硬軟輔音 р 的發音 4. 名詞變格和動詞變位時的可移的重音

補充讀物 Дополнительный текст: Как помещик лишился дома.

第三十八課 Урок 38 231

語法 Грамматика:

I. 帶連接詞 чтобы 的補語從屬句 II. 帶補語從屬句的主從複合句中的指示詞 III. 直接引語和間接引語 IV. 帶關聯詞 который 的定語從屬句

詞彙 Лексика: Коммунист Мао Юань-яо

語音 Фонетика:

主從複合句的語調 (2) 復習: 1. 元音 и-э 在重讀音節的發音 2. 軟輔音后的元音 а, э 在非重讀音節的發音

補充讀物 Дополнительный текст: Герой труда Ли Фын-лен.

第二十七課 УРОК ДВАДЦАТЬ СЕДЬМОЙ

Грамматика

- I. 數詞
- II. 基數詞與名詞連用
- III. 不定量基數詞
- IV. 基數詞和名詞構成的詞組表示的主語
- V. 數詞的變格

I. 數詞

數詞是表示事物的數量和次序的詞類。

Одін дом 一座房子

數詞 одін 表示事物(房子)的數量。

Пёрвый дом 第一座房子

數詞 пёрвый 表示事物(房子)的次序。

數詞分爲基數詞和序數詞

基數詞 (Количественные числительные) 表示數量, 回答 скóлько? (多少?) 的問題。

例如: Одін 一, два 二

序數詞 (Порядковые числительные) 表示次序, 回答 котóрый? (第几?) 的問題。

例如: Пёрвый 第一, второ́й 第二

數詞表

基數詞	序數詞
1 одін	пёрвый
2 два	второ́й
3 три	трéтий
4 четы́ре	четвёртый

5	пять	пятый
6	шесть	шестой
7	семь	седьмой
8	восемь	восьмой
9	девять	девятый
10	десять	десятый
11	одиннадцать	одиннадцатый
12	двенадцать	двенадцатый
13	тринадцать	тринадцатый
14	четырнадцать	четырнадцатый
15	пятнадцать	пятнадцатый
16	шестнадцать	шестнадцатый
17	семнадцать	семнадцатый
18	восемнадцать	восемнадцатый
19	девятнадцать	девятнадцатый
20	двадцать	двадцатый
21	двадцать один	двадцать первый
22	двадцать два	двадцать второй
30	тридцать	тридцатый

基數詞从 пять 到 двадцать 以及 тридцать 在書寫時詞末有 -ь。

大部分序數詞都是由基數詞的詞身借助与形容詞相同的詞尾 -ый 或 -ой 構成的。

只有序數詞 первый, второй 不是由與它相應的基數詞詞身構成的。

один — первый.

два — второй.

序數詞 седьмой 和基數詞 семь 比較,前者在詞身上多一个軟輔音 д' (дь)。

由基數詞 восемь 構成序數詞 восьмой 時,詞身上的元音 e 消失,在書寫上在 e 的地方寫 ь。

序數詞的詞尾和硬變化的形容詞詞尾相同。序數詞要和被說明的名詞在性、數、格上一致。

陽性	пёрвый	день
陰性	пёрвая	кни́га
中性	пёрвое	письмо́
復數	пёрвые	дни, кни́ги, письма́

序數詞的復數形式用得較少。

序數詞 трéтий 的形式比較特殊。

陽性	陰性	中性	復數
трéтий	трéтья	трéтье	трéтьи

II. 基数詞与名詞連用

俄語基数詞與名詞連用的方法和漢語不同。

漢語中表示事物的數量時，一般在基数詞和名詞之間加量詞。

一張桌子   一枝鉛筆
 一个大學生   一位醫生

漢語中“張”，“個”，“枝”和“位”是量詞，俄語中沒有這樣的詞。

один стол   один карандаш
 один студéнт   один доктор

漢語中基数詞和名詞連用時，數詞和名詞都不變化。

一座房子   一間房間
 兩座房子   一張桌子
 五座房子   一扇窗

俄語中基数詞和名詞連用時，名詞要發生詞形上的變化。

1. 數詞 один 必需和與其連用的名詞在性上一致。

例如: один стол (брат)   陽性
 одна́ ко́мната (сестра́)   陰性
 одно́ окно́   中性

注: 1) 表示一件事物時，數詞 один (одна́, одно́) 常常不用，因為名詞單數本身已經表示一個事物。當說話者想特別強調事物只有一個時，才用 один。

試比較: В ко́мнате сто́ит стол.

В ко́мнате сто́ит один стол.

2) 數詞 **один** 有复數形式 **одни**。數詞 **одни** 只和僅用复數的名詞連用，如 **одни сўтки** (一晝夜)。在這樣的詞組中數詞 **один** 的复數形式 **одни** 沒有复數的意義。

2. 在數詞 **два, три, четўре** 與名詞連用時，名詞用單數第二格。

два (три, четўре) столá (брáта)

два (три, четўре) окнá

две (три, четўре) кóмнаты (сестры́)

數詞 **два** 有性的變化：**два** 和陽性、中性名詞連用，數詞 **две** 和陰性名詞連用。

два столá (брáта), два окнá, две кóмнаты (сестры́)

3. 數詞 **пять** 到 **двáдцать** 以及 **тридцать** 與名詞連用時，名詞用复數第二格。

**пять (двáдцать, тридцать) { столóв
окон
кóмнат**

4. 數詞 **двáдцать один** 到 **двáдцать девять** 與名詞連用的方法和數詞 **один** 到 **девять** 與名詞連用的方法相同。

試比較：

один	{ стол студéнт		двáдцать один	{ стол студéнт
однá	{ кóмната студéнтка		двáдцать однá	{ кóмната студéнтка
однó	окнó		двáдцать однó	окнó
два	} столá студéнта		двáдцать два	} столá студéнта
три			двáдцать три	
четўре			двáдцать четўре	

две	}	КОМНАТЫ СТУДЕНТКИ	двадцать две	}	КОМНАТЫ СТУДЕНТКИ
три			двадцать три		
четыре			двадцать четыре		
два	}	ОКНА	двадцать два	}	ОКНА
три			двадцать три		
четыре			двадцать четыре		
пять	}	СТОЛÓВ (СТУДЕНТОВ) КОМНАТ (СТУДЕНТОК) ОКОН	двадцать	}	СТОЛÓВ (СТУДЕНТОВ) КОМНАТ (СТУДЕНТОК) ОКОН
девять			пять		
			двадцать		
			девять		

II. 不定量基数詞

俄語中，除表示具體的，确切數量的基数詞外，還有若干表示不定量的詞，如：

много 許多   мало 很少   сколько 多少
немного 不多   немало 不少   несколько 几个，一些

這些詞叫作不定量基数詞 (Неопределённо-количественные числительные)。它們和名詞連用表示事物的不定數量。在這種情況下，名詞用复數第二格。

例如：
много студентов   немного книг
мало автомобилей   немало тетрадей
сколько автобусов?   несколько трамваев

只用單數的名詞和不定量基数詞連用時，名詞用單數第二格。

例如：много молока, мало риса.

IV. 基数詞和名詞构成的詞組表示的主語

基数詞和名詞构成的詞組在句中可以作主語用。

(Кто?) Две подружки идут в кино.

Около здания стоит (что?) пять автобусов.

(Кто?) Много юношей и девушек идёт на демонстрацию.

- 1) 當動物名詞和基数詞 (один 除外) 构成的詞組作主語時，謂語 (動詞) 現在時或將來時一般用复數。

如果非動物名詞和基數詞構成的詞組作主語時，則謂語（動詞）單
 復數通用。

На площадке **играют** пять спортсменов.

Четыре студента нашей группы **будут участвовать** в
 спортивном празднике.

На столе **лежит** семь тетрадей.

На столе **лежат** семь тетрадей.

- 2) 當名詞和基數詞構成的詞組作主語時，謂語過去時用單數中性或復數。

На площадке **играли** пять спортсменов.

На площадке **играло** пять спортсменов.

На столе **лежали** семь тетрадей.

На столе **лежало** семь тетрадей.

- 3) 當名詞和以 **один** 結尾的基數詞構成的詞組作主語時，謂語用單數
 （過去時和主語在性上一致）。

На уроке **присутствует** (過去時用 присутствовал)
 двадцать один студент.

На уроке **присутствует** (過去時用 присутствовала)
 двадцать одна студентка.

- 4) 當名詞和不定量基數詞構成的詞組作主語時，謂語（動詞）用單數，過
 去時用中性。

В читальне **занимается** много студентов.

В читальне **занималось** много студентов.

Ⅶ. 數詞的變格

1. 基數詞的變格

基數詞有格的變化。

1) 數詞 **один** 的變格

格	陽 性	中 性	陰 性
第一格	один канал	одно́ о́зеро	одна́ река́
第二格	одног ^о канала	одног ^о о́зера	одно ^й реки́
第三格	одному́ каналу	одному́ о́зеру	одно ^й рекé
第四格	один канал (одног ^о ученика́)	одно́ о́зеро	одну́ реку́
第五格	одно ^и м каналом	одно ^и м о́зером	одно ^й реко ^й
第六格	(об)одно ^м канале	(об)одно ^м о́зере	(об)одно ^й рекé

數詞 **один** 有性、數、格的變化。

數詞 **один** 除去第一格和第四格外，其它各格的詞尾和硬變化的形容詞相同。

特別需要記住數詞 **один** 陰性第四格的形式是 **одну**。

2) 數詞 **два, три, четыре** 的變格

第一格	два (две), три, четыре	(канála, рекі)
第二格	двух, трёх, четырёх	(каналов, рек)
第三格	двум, трём, четырём	(канáлам, река́м)
第四格	два (две), три, четыре	(канála, рекі)
	двух, трёх, четырёх	(студéнтов, студéнток)
第五格	двумя́, тремя́, четырьмя́	(канáлами, река́ми)
第六格	(о)двух, трёх, четырёх	(канáлах, река́х)

數詞 **два** 有性、格的變化。數詞 **три, четыре** 只有格的變化。

如果數詞 **один, два, три, четыре** 和非動物名詞連用，則其第四格和第一格相同。如果和動物名詞連用，其第四格和第二格相同。

Я вижу **один** канáл.

Я вижу **два** (три, четыре) канála.

但 Я вижу **одного** ученика́.

Я вижу **двух** (трёх, четырёх) ученико́в.

當數詞 **два, три, четыре** 用于旁格時，(和第一格相同的第四格除外) 名詞用同格的復數形式。

Преподава́тель дал **двум** студéнтам интере́сные кни́ги.

Преподава́тель говорит о **двух** студéнтах.

3) 數詞从 **пять** 到 **двадцать** 以及 **тридцать** 的變格和第三變格法的名詞相同。

第一格	пять, во́семь	(заво́дов)
第二格	пяти́, восьми́	(заво́дов)
第三格	пяти́, восьми́	(заво́дам)
第四格	пять, во́семь	(заво́дов)
第五格	пятью́, восьми́ю	(заво́дами)
第六格	(о)пяти́, восьми́	(заво́дах)

數詞从 пять 到 двадцать 以及 тридцать 無論和動物名詞或非動物名詞連用，它們的第四格永遠和第一格相同。

Я видел **одиннадцать** заводов.

Я видел **одиннадцать** инженеров.

數詞 восемь 變格時，第二格、第三格和第四格中的 e 消失，在書寫上 e 的地方写 ь。

數詞 пять, десять, двадцать, тридцать 在旁格時（除第四格之外），重音从詞身移到詞尾。

пять — пяти, пятью

десять — десяти, десятью

двадцать — двадцати, двадцатью

數詞从 одиннадцать 到 девятнадцать 變格時重音不移動。

одиннадцать — одиннадцати, одиннадцатью

девятнадцать — девятнадцати, девятнадцатью

2. 序數詞的變格

序數詞的變格和形容詞變格中的硬變化相同。

第一格 (котóрый?)

(котóрая?)

четвёртый урок

четвёртая лекция

第二格 (котóрого?)

(котóрой?)

четвёртого урока

четвёртой лекции

第三格 (котóрому?)

(котóрой?)

четвёртому уроку

четвёртой лекции

第四格 (котóрый?)

(котóрую?)

четвёртый урок

четвёртую лекцию

(котóрого?)

четвёртого студента

第五格 (котóрым?)

(котóрой?)

четвёртым уроком

четвёртой лекцией

第六格 (о котóром?)

(о котóрой?)

о четвёртом уроке

о четвёртой лекции

序數詞 третий 的變格和疑問代詞 чей 相同。

	陽性和中性	陰性
第一格	трéтий, третье	трéтья
第二格	трéтьего	трéтьей
第三格	трéтьему	трéтьей
第四格	同第一格或第二格	трéтью
第五格	трéтьим	трéтьей
第六格 (о)	трéтьем	(о) трéтьей

序數詞的詞尾 -ого, -его 的發音和形容詞詞尾 -ого, -его 相同。

шестóго (шестó [в] о)

трéтьего (трéтье [в] о)

由几个詞組成的序數詞在變格時，只變最末一个詞。

第一格	три́дцать пýтый (дом)
第二格	три́дцать пýтого (дóма)
第三格	три́дцать пýтому (дóму)
第四格	три́дцать пýтый (дом) три́дцать пýтого (студéнта)
第五格	три́дцать пýтым (дóмом)
第六格 (о)	три́дцать пýтом (дóме)

序數詞在句中作一致定語用，回答 котóрый?, какóй? 的問題。

Натáша живёт (в какóй? в котóрой?) в **восьмóй** кóмнате.

Мы сдéлали (какóе? котóрое? **двáдцать седьмóе** упражнéние.

3. 不定量基數詞的變格

不定量基數詞 скóлько, нéсколько 的變格和形容詞復數變格相同。

第一格	нéсколько (дней, студéнтов)
第二格	нéскольких (дней, студéнтов)
第三格	нéскольким (дням, студéнтам)
第四格	нéсколько (дней, студéнтов)
第五格	нéсколькими (днями, студéнтами)
第六格 (о)	нéскольких (днях, студéнтах)

不定量基數詞 мнóго, мáло 不變格，它們只用第一格以及与其相同的第四格。

Упражнения

1. а) 用俄語說出下列基數詞。 Назовите по-русски количественные числительные.
10, 2, 11, 9, 3, 12, 20, 19, 6, 13, 14, 22, 18, 29, 31, 17, 4, 38, 5, 15, 16, 35.
б) 將上面的基數詞構成序數詞。 Образуйте от них порядковые числительные.
2. а) 用俄語說出下列序數詞。 Назовите по-русски порядковые числительные.
第七, 第六, 第三, 第十三, 第十四, 第二十, 第二十一, 第三十, 第十八, 第八, 第十五, 第十一。
б) 說出構成上列序數詞的基數詞。 Назовите количественные числительные, от которых образованы эти порядковые.
3. а) 指出基數詞, 將句子譯成漢語。 Укажите количественные числительные и переведите предложения на китайский язык.
1) Из комнаты вышли две девушки. 2) Три товарища идут в магазин. 3) Вечером шесть друзей поехали в театр. 4) Летом двадцать семь учеников жили у моря. 5) У двери стоит четыре велосипеда. 6) Восемь автомобилей шли через площадь.
б) 指出基數詞之后的名詞的數和格。 Укажите падеж и число существительных, употреблённых после количественных числительных.
4. 找出序數詞, 並確定它們的性、數。 Найдите порядковые числительные и определите их род и число.
1) Второй день я жду письма из дома. 2) Брат живёт на юге уже четвёртый месяц. 3) Я уже сделал третье упражнение. 4) После обеда ученики повторяли пятый урок. 5) На реке находится первая электростанция. 6) Шестые сутки Сергей работает на новом станке. 7) Вот четырнадцатая новая фабрика в нашем городе.
5. 抄寫下列句子, 用數詞 один 適當的性填空。 Спишите предложения. Вместо точек вставьте числительное один в нужном роде.
1) На столе лежит ... карандаш, ... ручка и ... перо.